

Ü Ç Ü N C Ü B İ R L E Ş İ M

14 Temmuz 1960 Perşembe

İKİNCİ OTURUM

Açılış saati : 15

BAŞKAN - Yavuz Abadan.

YAZMANLAR : Salim Rıza Kırkpınar, Hasibe Maziöglu, Cahit Öztelli.

BAŞKAN - Çoğunluk var, oturumu açıyorum. Atatürk Üniversitesi rektörünün selâmını ve başarı dileklerini Kurultaya iletiyorum.

Türkiye Öğretmenler Dernekleri Millî Federasyonu Temsilciler Kurulu'nun telgrafı okunacak. (Başkan Feyziöglu imzasıyla gönderilen telgraf okundu.)

Şimdi üçüncü birleşim birinci oturumun tutanak özeti okunacak.

Üçüncü Birleşim - Birinci Oturum

Tutanak Özeti

1 — Geçen birleşimin tutanak özeti okundu, oybirliğı ile kabul edildi.

2 — Terim Komisyonu raporu okundu, üzerinde konuşuldu. Terim Kolu çalışmaları hakkında bazı dileklerde bulunuldu. Din terimlerinin türkçeleştirilmesi, dilbilgisi terimlerinin gözden geçirilerek karışıklıkların giderilmesi, yabancı dillerden dilimize girmekte olan kelimelerin durdurulması için hükümet yardımının sağlan-

ması, terimlerin başka dillerden üretilerek değil sırf öztürkçe köklerden yapılması ve her terime mutlaka Türkçe bir karşılık bulunması, teknik terimler konusunun önemle ele alınması istendi.

Terim çalışmalarını hızlandırmak üzere bir yarışma açılması teklif edildi. Din terimleri ele alınacaksa bu iş için Diyanet İşleri Başkanlığına ve Millî Eğitim Bakanlığınaya başvurulmasının uygun olacağı hatırlatıldı.

Terim çalışmalarında Millî Eğitim Bakanlığı ve bazı kurumlarla işbirliği yapılması istendi.

Terimlerin hangi yoldan yapılması konusu üzerinde duruldu. 2. Maarif Şurasınca bu konunun karar altına alındığı Yücel tarafından hatırlatılarak Millî Eğitim Bakanlığının da bu işe önyak olmasının sağlanması ve 2. Maarif Şurasında tesbit edilen ilkelere bir kere daha gözden geçirilmesinin uygun olacağı belirtildi.

Dillioğlugil'in ekler ve takılar konusunda verdiği önerenin Terim Kolundan çok Dilbilgisi kolunu ilgilendirdiği düşünüldü. Önerenin Yönetim Kurulu'na havalesi kabul edildi.

Kurum'un terim çalışmalarında Millî Eğitim Bakanlığı ile yapılacak işbirliği sonunda ortaya çıkacak eserin okullarda da uygulanmasının sağlanacağını düşünerek bu işbirliğini teklif eden Minnetoğlu ve Pamirli'nin önermeleri okundu, oybirliği ile kabul edildi.

Din terimlerinin söz konusu edildiği bu oturumda ezanın Türkçe okunması hususunun Diyanet İşleri Başkanlığına dilek olarak iletilmesini isteyen Kocagöz, Arpad, Akgün, Arısoy ve Taner'in önermeleri alkışlarla karşılandı ve teklif oybirliği ile kabul edildi.

Danışmentgazioglu'nun, Anayasamızı düzenlemekte olan Kurul'un çalışmalarına yardım etmek üzere Kurultayca 3 üyenin seçilmesini isteyen önergesi üzerine Aksoy ve Gencan, Kurum'un Anayasayı hazırlayan komisyonla yaptığı müsbet teması açıkladılar. Böyle olduğu halde Danışmentgazioglu teklifinin oya konmasını istedi. Teklifin Yönetim Kurulu'na sunulması kabul edildi.

Anayasa dilinin türkçeleştirilmesi konusunda Tarancı'nın verdiği önerenin Yönetim Kurulu'na havalesi kabul edildi.

Terim Kolu'nun spor terimleri üzerinde de çalışmasını teklif eden Refik Topkan'ın önergesi oya kondu, kabul edildi.

Yapılan tenkitler ve verilen önergeler dikkate alınmak kaydı ve şartı ile Terim Komisyonu raporu oybirliği ile kabul edildi.

Başkan ikinci oturumun saat 15 de olacağını bildirdi ve oturumu kapadı.

Başkan
Yavuz Abadan

İkinci Başkan

İkinci Başkan

Yazman
Cahit Öztelli

Yazman
M. Sunullah Arısoy

Yazman
S. Rıza Kırkpınar

Yazman

BAŞKAN - Tutanak özeti hakkında söz isteyen var mı? Yoksa oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir önerge var. Kurultayda konuşan arkadaşların öztürkçe kelimelerle konuşmalarını teklif ediyor. Karara lüzum yok, arz etmekle iktifa ediyorum.

Başka bir önerge var, onu okutuyorum.

Dağlıoğlu ve arkadaşlarının imzaladıkları önerge okundu.

Sayın Kurultay Başkanlığına :

Türk folkloru için yıllardanberi büyük hizmetlerde bulunan ve bu uğurda bütün güçleri yenerek «Türk Folklor Araştırmaları» dergisini çıkaran ve bu yolla Türk Dil Kurumu dâvasına hizmet eden ve bizi Batı dünyasına tanıtmak için emek harcıyan İhsan Hınçer'e Kurultayca teşekkür edilmesini teklif ederiz.

BAŞKAN - İhsan Hınçer'e teşekkür teklifini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi konuşulması gereken bazı noktalar var. Tüzük değiştirme tasarısı ile Tüzük Komisyonunun raporu var. Fakat usûlüne uygun olarak yapabilmemiz için bazı şartlar gerekiyor. Şartlar yoksa emeklerimiz boşa gider. Tüzükte değiştirme yapabilmenin şartını belirten 43. maddeyi okuyorum. (Kurum'un tüzüğünde değişiklik ancak Kurultay kararı ile yapılır. Amaç maddesinin veya bu maddenin bir fıkrasının değiştirilmesi veya Kurum'un feshine karar verilmesi tam üye sayısının üçte ikisinin kabulüne bağlıdır. Tüzüğün başka maddelerinde değişiklik için toplantıya katılanların üçte ikisinin çoğunluk kararı şarttır.)

Geçen Kurultay, tüzükte değişiklik yapılmasını Yönetim Kurulu'na havale etmiş. Geçen defa ben yoktum. Bu kararın kaç oyla verilmiş olduğunu bilmiyorum. Çoğunlukla verilmediyse gine doğru olmaz. Tüzüğün başka maddelerinin değiştirilmesi için toplantıya katılanların üçte ikisinin çoğunluk kararı şarttır deniyor. Normal bir çoğunluk olmadan tüzük müzakere bile edilemez. Değiştirilme meselesinin konuşulabilmesi için üye sayısının yarısından bir fazlasının burada bulunması lâzım.

ARISOY - Kurultay 278 üye ile ilk toplantısını yapmıştır. Kayıtlı üye sayısı 536 olduğuna göre demek ki Kurultayın ilk günü gereken çoğunluk gelmiş ve Kurultay açılmıştır. Tüzükte değişiklik, 43. madde ile belirli şartlara bağlanmış. Meselâ amaç maddesi ancak kayıtlı üye sayısının üçte ikisinin oyu ile değiştirilebilir. İkinci husus şu : Tüzüğün öbür maddelerinin de hangi şartlar altında değiştirileceği açıkça görülüyor. Başka maddelerinde değişiklik için toplantıya katılanların üçte ikisinin oyu lâzım. Bir oturum genel olarak çoğunlukla açılır. Bizim de ilk oturum 278 kişi ile açıldı. Demek ki bizim çoğunluk 278 kişiye göredir. Şimdi burada 278 in yarısından bir fazla üye varsa tüzüğün öteki maddelerindeki değişiklik konuşulabilir. Amaç maddesi bu çoğunlukla konuşulamıyacağı için eskisi gibi kalır.

SARACOĞLU - Amaç maddesine oy verecek sayıda arkadaşı burada bulamayız. Ama öteki maddeleri konuşabiliriz. Yeniden yoklama yapılmasına, çoğunluk aranmasına lüzum yoktur. 278 kişinin

yarısının bir fazlasına da lüzum yoktur. Madem ki bu toplantı açıldı. Çoğunluk ta var demektir. O halde amaç maddesinden başka maddeler konuşulabilir.

DERBİL - Her siyasi teşekkül kararlarının daha kalabalık bir çoğunlukla alınması lâzımdır. Az kişi ile kabulü muvafık olmaz. Cemiyetlerde de tüzükler o kurumun anayasası mahiyetindedir. Anayasalar, değişiklik yapılmasını güçleştirirler. Tüzük bize toplantı için imkân veriyor. Fakat değişiklik için ayrı hükümler koymuş. Bir kere 278 kişi bulunması lâzımdır. Aksi halde muteber olmaz, hükümsüz olur. Kurultay da beyhude uğraşmış olur. Bunu bir hukukçu sıfatiyle arz etmek istedim.

TOKMAKÇIOĞLU - Derbil ve Abadan hocamdır. Ama bize hukuku böyle öğretilmedi. Amaçtan başka maddelerin değiştirilmesi için üçte iki çoğunluğa lüzum yoktur. Kişisel davrandıklarını üzümlere görüyorum. Üç kişi de olsa tüzüğü değiştirme yetkisi vardır. Amaç maddesi hariç değiştirme burada yapılabilir.

BAŞKAN - Kişisel davrandığımı söylediği için Tokmakçioğlu'na teessüf ederim. Hiçbir menfaat karşılığında olmadan, mükâfat da beklemeden çalışıyoruz. Ama hiç olmazsa hücumlara uğramayalım.

ARISOY - Mesele açıktır. Soğukkanlılığımızla ve soğduyumuzla çözemeyeceğimiz mesele olamaz. Arkadaşlar serinkanlı düşünmeğe gayret etsinler. Tüzüğün değişmesi için 178 üye lâzım dediler. Hayır, amaç maddesi kayıtlı üyenin üçte ikisinin oyu ile değişir. Başka maddeler ise toplantıya katılanların üçte iki çoğunluğu ile değişir. Çoğunluk ilk gün toplanan üye sayısıdır. Bugün burada 140 üye varsa çoğunluk var demektir. Yani ilk günkü üye sayısının yarısından bir fazlası. 140 üyenin üçte iki çoğunluğu ile her maddeyi görüşürüz, karara varırız. Fakat böyle usûl meselelerini tartışacak olursak çok uzun sürer. Hemen yoklamaya geçelim.

ERGİN - Ana vasfı devrimci bir bilim derneği olan kurumumuzun toplantısının elektrikli bir hava içinde geçmesine üzülmek imkânsızdır. Başkanın belirttiği gibi hiçbir menfaatin, hiçbir faydanın peşinde değiliz. Bu konuda selâmete ulaşmak üzere sükûnetle konuşmağa gayret edelim. Kurultaya katılan her üye iste-

diği anda istediği yere gidebilir. Sükûnet tavsiyesinden sonra asıl konuya geliyorum. Başkanın da üzülmesine temas etmeden geçmiyeceğim. Hüsnüniyeti, dürüstlüğü ve çok geniş hukuk bilgisi ile tanınan sayın başkanın tutumuna tam bir itimadımız vardır. Fakat bir insan kendi sahasında ne kadar büyük otorite olursa olsun hatâ etmez denemez. Hayır. Tenkitleri geniş yüreklilikle karşılasınlar. Gerçekten başkanlığın tutumunda bir usûlsüzlük görüyorum. Tüzükte, Kurultay asıl üyelerinin yarısından bir fazlası ile toplanır deniyor. Şimdi Kurultay toplantı halinde midir değil midir? Kendisinin küçük bir usûlsüzlük içinde olduğunu başkana hatırlatalım. Kurultay şu andaki çoğunluk ile açılmış mıdır açılmamış mıdır? Açılmışsa her mesele burada konuşulabilir. Açılmamışsa toplantı yok demektir. Lütfen başkan toplantıyı dağıtsın. Eğer Kurultayın ilk günkü çoğunluğu devam ediyorsa konuşma yapılır. Arısoy'un teklifini bile yersiz görüyorum. Yeniden yoklamaya lüzum yok. Bugünkü toplantıyı yapan çoğunluk ilkgünkü çoğunluk mudur, yoksa başka günlerin çoğunluğu mudur? Ezbere hüküm verilmemesi gerekir. Başkanımız çok büyük bir usûlsüzlük içindedir. Tüzük konuşma konusu olacaktır. Daha maddelere geçmeden çoğunluk yoktur diye dağıtmaya çalışmak çok büyük usûlsüzlüktür. Ben önerge veriyorum. Bütçeden önce tüzük konuşulsun diyorum.

BAŞKAN - Usûlsüzlük isnatlarına rağmen kendilerine teşekkür ederim. Ben toplantıyı toplantı olarak kabul ediyorum. Ezbere de yapmış değilim. İlk gün 278 kişi varmış, toplantı yapılmış. Normal toplantı için mevcut üyelerin çoğunluğu kâfidir. Hangi çoğunlukla yapılacağını bilmeden tüzük değişikliğine geçebilir miyim? 250 kişinin üçte iki çoğunluğunun kararı kâfidir deniyorsa biz de öyle yaparız. Hareketlerimizde ne kişisel duygular var ne de usûlsüzlük var. İkinci toplantıda kaç kişi bulunursa bulunsun onunla toplanmıyor muyuz? Gine o çoğunlukla toplanılır deniyorsa hemen başlarız. Ama alınacak kararların sonradan iptal edilmesi de mümkündür. Onu da haber vereyim.

AKSOY — Tüzükte bir mesele için sarahat varsa onun hükmünü yerine getirmek hepimiz için borçtur. Açıklık yoksa tartışma o zaman yapılabilir. Halbuki tüzükte, tereddüde yer vermiyen bir açıklık vardır. Bütün görüşmeler için çoğunluk lâzımdır. Bulunanların çoğunluğu ile karar verilir. Fakat tüzük değişikliği için ayrı

bir hüküm konmuştur. Amaç maddesinde değişiklik için tam üye sayısının üçte iki çoğunluğu lâzımdır deniyor. Başka maddeler için de mevcut üyenin üçte iki çoğunluk kararı deniyor. Şimdi öteki maddelerde değişiklik söz konusu olduğuna göre 278 in üçte ikisi olan 186 oyla karar vereceğiz demektir. Bazı hükümler açık değildir; yahut eksiktir. Meselâ toplantıya katılan üye sayısı, ilk gün toplantıya katılan üye sayısı demek midir? Yoksa bugünkü toplantıda bulunan üye sayısı demek midir? Bunu tartışalım.

ARAT — Söz almak istemiyordum ama, bir iki söz söyleyeceğim. Tüzükteki hükümleri bilmiyorsanız neden ilk gün tüzük değişikliği için komisyon kurdunuz da şimdi o komisyonun getirdiği raporu konuşup konuşmamayı tartışıyorsunuz? Neden üyelerin hepsi dışardan gelip Kurultaya katılmadı. Bütün üyeler gelmiş olsaydı acaba Kurum hepsine verilecek parayı daha önce ayırmış mıydı? İlk gün komisyon kurdunuz, bizleri seçtiniz, biz de günlerce çalıştık, hazırladığımız raporu buraya getirdik. Komisyonu kuran da biziz, değişikliği yapacak ta biz olacağız. Amaç maddesi zaten değiştirilecek değildir. Arkadaşlar emin olsunlar. Eğer çalışacaksa münakaşalarla vakit geçirmiyelim. Bu iş başka kurultaya kalmamalıdır.

KARAL — Heyecanlı konuşamayacağım için özür dilerim. Aramızdaki anlaşmazlık Kurultayın bünyesinden geliyor. 10. maddede: Kurultay asıl üyelerin çoğunluğu ile toplanır diyor. Çoğunluk elde edilemezse, ertesi gün bulunanlarla toplantı yapılır. İlk günkü çoğunluk 278 kişidir. Bilfiil tesbit edilen rakam budur. 14. maddede: Kurultay kararları oturumda bulunan asıl üyelerin çoğunluğu ile verilir deniyor. Tüzüğün başka maddelerinde değişiklik için toplantıya katılanların üçte ikisinin çoğunluk kararı şarttır. İlk gün 278 kişi Kurultaya katıldı. Bugün 278 in yarısından bir fazlası varsa toplanabiliriz. Kelimeler sarıhtir.

BAŞKAN — Yeterlik önergesi var, oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ZORLUTUNA — Arkadaşlar tüzükteki maddeleri teker teker okudular. Karal'ın durduğu nokta üzerinde ben de duruyorum. Toplantıya katılanların üçte ikisi kâfidir. Kurultaya katılan 9 kişi olsaydı da biz tüzüğü değiştirseydik 536 kişi bize ne derdi.

AKSAN — Elimizde geçen kurultaydan kalmış, gelecek kurultaya da kalması ihtimali olan bir tüzük var. Bugünkü çoğunluk ilk günkü çoğunluk kadardır. Meselâ dün toplantıya katılanlar gayet azdı ama bugün çoktur. Tüzüğü değiştirmek hakkındaki madde de gayet açıktır. Değişmelere geçelim.

ARISOY — Eski fikrimde ısrar ediyorum.

ERGİN — Vaktinizi almak istemem ama konuşmadığımız takdirde daha çok vakit kaybedeceğiz. Konuşalım, ama tekrar etmiyelim. Benim dokunduğum noktalara Başkanın verdiği cevapları kandırıcı bulmadım. Ben şahsiyet yapmıyorum. Kurultay'ın ilk gününde de bu mesele üzerinde duruldu. Yapıcı çalışmalar devresindeyiz. Kurultay da çok çalışmaya mecburdur. Usûl meselelerine takılıp kalmaya lüzum yoktur. Kurultay küçük usûl meselelerine takılamaz. Bu, çıkar yol değildir. Geçen kurultayda da böyle oldu. Çalıştık, yorulduk, buraya getirdik, geri bıraktırdılar. Elbirliği ile bu meseleyi halledecek miyiz, geçiştirecek miyiz? Geçiştireceksek bu dâva yürümiyecektir.

A. AKAT — Anlaşmazlık, toplantı ile oturum sözleri arasındaki farktan ileri geliyor. Bu, toplantı ise yoklama yapalım, anlayalım. Önce Kurultay, toplantı ile oturum aynı mânada mıdır, ayrı mânada mıdır ona karar versin.

BAŞKAN — Konuşulanları hülâsa edeyim : 14. maddede kurultay kararları oturumda bulunan asıl üyelerin çoğunluğu ile verilir deniyor. 43. maddede amaç maddesinin değiştirilmesi tam üye sayısının üçte ikisinin kabulüne bağlıdır deniyor. Tüzüğün başka maddelerindeki değişiklik için de toplantıya katılanların üçte ikisinin çoğunluk kararı şarttır. Arkadaşlar soruyorlar : «Toplantıya katılanlar» ne demektir. Üçte iki çoğunluk mudur yoksa bu oturumda bulunanların üçte iki çoğunluğu mudur? Bu nokta-i nazar maddenin sarahatine aykırıdır. 14. madde oturumda bulunan üyelerin çoğunluğu diyor.

KURTULUŞ — Tartışmaları bir tarafa bırakalım. Bir karara varalım.

BAŞKAN — 43. madde toplantıya katılanların üçte ikisinin çoğunluğu şarttır diyor. Yani ilk gün burada bulunan 278 üyenin

üçte ikisinin çoğunluğu ile karar verilecek demektir. Fakat tekrar ediyorum 14. madde oturumda bulunanların çoğunluğu diyor. Bunu oya koyacağım.

DANIŞMENTGAZİOĞLU — Oya koyamazsınız.

BAŞKAN — Oya koyacağım.

ARISOY — Müsaade ederseniz şu dakikada gelen Devlet Başkanı sayın Cemal Gürsel'in telgrafını okuyacağım.

Sayın Tahsin Banguoğlu

Türk Dil Kurultayı Başkanı

Ankara

Hakkımızda izhar olunan güzel duygulara teşekkür eder çalışmalarınızın memleketimiz için hayırlı olmasını temenni ve muhabbetlerimin Kurultay âzalarına iblâğı ricasiyle saygılarımı sunarım.

Devlet ve Hükümet Başkanı Org. Cemal Gürsel.

(Sürekli alkışlar)

BAŞKAN — Konumuza dönüyoruz. Oya koyuyorum. 14. madde : Oturumda bulunan üyelerin çoğunluğu diyor. Bu teklifi kabul edenler.

TUNA — Oya konmaz.

SOYER — Oya konmaz.

BAŞKAN — O halde izhar-ı acz ediyorum.

KORKMAZ — Durum kâfi derecede açıklandı. Tüzükteki madde de gayet açıktır. Başkan yetkisini kullansın. Oylama safhasına geçelim. Tüzüğün başka maddelerini değiştirmek için toplantıya katılanların üçte ikisinin çoğunluk kararı şarttır deniyor. Şimdi bu çoğunluğu temin edebilirsek derhal konuşmaya geçebiliriz.

ÇAĞLAR — Korkmaz'a katılıyorum. Toplantı, oturum ayrı ayrı kelimelerdir. Kurultayın ödevlerini bildiren 12. maddenin (c) fıkrasında (gerektiği takdirde tüzük değişiklikleri ve yorumları hakkında kararlar verir) diyor. Toplantı başka, oturum başkadır. Tüzüğe

ait rasgele bir madde konuşulacaksa, meselâ Kurultay'da 10 kişi varsa 6 kişi ile mi karar verilecektir. Tüzük sarihdir. Amaçtan başka maddelerin konuşulması için toplantıya katılanların üçte ikisinin çoğunluk kararı şarttır.

BAŞKAN — Karal ve Çağlar'ın imzaladıkları önergeyi okutuyorum :

Başkanlığa

Tüzüğün amaçtan başka maddelerinde dahi, rasgele öteki maddelerin konuşulmasından farklı olacağı, ayrıca madde ile (14 üncü madde ile) açıklanmasından anlaşılıyor.

Rasgele maddelerde (oturum çoğunluğu), Tüzük maddelerinde (toplantı çoğunluğu) bahse konudur.

Buna göre durum açıktır.

278 üyenin üçte iki çoğunluğu şarttır. Bu kesin kanı meydandadır. Buna riayet ederek konuşmaların devamını teklif ederiz.

BAŞKAN — Bu teklifi oyunuza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Aykırı teklifi oyunuza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi Ergin'in önergesini okutuyorum :

Kurultay Başkanlığına

Gündemin değiştirilmesini ve Tüzük Komisyonu raporunun Bütçe Komisyonu raporundan önceye alınmasını teklif ederim.

BAŞKAN — Önergedeki teklifi oyunuza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önce Bütçe Komisyonu raporunun konuşulması teklifini oyunuza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi Öztelli ve dört arkadaşının imzaladıkları önergeyi okutuyorum :

Kurultay Başkanlığına

Tüzük Komisyonu uzun çalışmalardan sonra yürürlükte olan Tüzüğün ve Yönetim Kurulu tarafından üyelere gönderilmiş olan tasarının birçok maddelerini kökten değiştirmiştir.

Tüzük Komisyonunun değiştirdiği şekil elimizde bulunmadıkça üç metnin karşılaştırılması ve yapılan değiştirmelerin niteliğinin bir iki oturumda anlaşılması imkânsız olduğundan bu metinlerin karşılıklı olarak bastırılıp üyelere gönderilmesi ve bundan sonra görüşmelere başlanmasını teklif ederiz.

BAŞKAN — Önergedeki teklifi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Şimdi Tüzük Komisyonu raporunun müzakeresine geçiyoruz. Ondan önce üye sayısını tesbit edelim.

(Üyeler sayıldı, 168 kişi olduğu anlaşıldı.)

BAŞKAN — 168 kişi sayıldı. O halde amaç maddesi düşüyor, o aynen kalacak. Kurum'da kayıtlı üye sayısının üçte iki çoğunluğu bulunmadığı için amaç maddesinin olduğu gibi kalacağı, üzerinde hiçbir değişiklik yapılamıyacağı hususunu bir kere daha oya koyuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

168 kişi sayıldığına göre tüzük müzakerelerine geçilebilir, fakat karar verilemez demektir.

Kiřmir'in bir önergesi var fakat oya koymuyorum. Hâlâ işini bitiremeyen Hesap Komisyonu üyelere Kurultayın teessüflerinin bildirilmesini istiyor.

ÇAğLAR — Kurultay üyeleri Hesap Komisyonu üzerinde duruyorlar. Komisyon hâlâ hesapları inceliyor deniyor. İşlerine ne diye karışalım, bırakalım çalışsınlar. Demin okunan önergenin sahibi arkadaştan, ne demek istediğini açıklamasını, bizi aydınlatmasını istiyoruz. Lütfen açıklasınlar. Komisyon ne diye çalışsın.

BAŞKAN — Bir önerge daha var okutuyorum.

Tekin ve Tuna'nın önergeleri okundu :

9 uncu Türk Dil Kurultayı Başkanlığına

Kurultay Başkanlığının tarafsız davranmıyarak görüşmelerin uzamasına ve tüzük tasarısı üzerindeki çalışmaların sürüncemede bırakılmasına sebebiyet verdiği kanaatindeyiz. Başkanın görevinden çekilerek Kurultayca yeni bir başkan seçilmesi hususunun oya konulmasını teklif ederiz.

BAŞKAN — Őahsımı ilgilendiren bir konu olduğu için konu-

yorum. Önergede ne suretle tarafgir olduğum belirtilmeden çekilsin deniyor.

OLGUN — Kurultayın ilk günü bir Başkanlık Divanı seçildi. Bu Divan bir başkanla iki başkan vekilinden ibarettir. Konuşmalar çıkmaza girerse bir başkan vekili, başkanın yerini alır. Bir tek başkan yoktur. Üç başkan vardır. Konuşmaların selâmeti namına Kurultay tarafgir bir karara varmamalıdır. Sayın başkan yorulmuş, biraz dinlensin.

OZANSOY — Gerçekten çok üzücü bir hâdise. Buna hakkımız yok. Birbirimize hürmet etmekle mükellefiz. Burada hepimiz kutsal bir ülkü uğrunda konuşurken hangi kıstasa vurarak başkanın taraf tuttuğuna hükmediyoruz. Kabahatı kendimizde bulalım. Bu konuşmaların zabıtlardan çıkarılmasını şiddetle talep ve rica ediyorum.

UYGUNER — Başkanlık masasında oturan Abadan için bir adem-i itimat bahis konusu. Bunun tam olgunlaşması için oya konması gerekir. Oy veren çoksa yerini bırakır. Mahkemelerde dahi böyledir. Ya bu önerge hiç verilmemiş gibi olsun, ya da oya konsun.

(Geri alsınlar sesleri)

BAŞKAN — Önergeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

TUNA — Konuşacağım. Önergeyi geri almıyorum.

BAŞKAN — Hâdise kapandı.

ÇAĞLAR — 168 kişi var, tatil edin, yarın konuşalım.

BAŞKAN — Gerekirse Bütçe Komisyonuna bir yardımcı ekip gönderilmesi ve çalışmalara aralıksız devam edilmesi hakkında Suntur'un önergesi var.

İĞDEMİR — Dün rapor bitti. Başkan ve Sözcü temize çekmek için Kurum'da kaldılar. Bir türlü buraya getirmiyorlar. Bunda bir kasit vardır. Bizi suç altında bırakmak için bunu yapıyorlar.

TARANCI — Hesap Komisyonunun önünde geçen üç yıllık bütçenin tetkiki ile önümüzdeki üç yıllık bütçenin tetkiki vardır. Ayrıca bina hesabı da inceleniyor. Üç günde bina hesaplarının çıkarılma-

sı kolay değil. Raporun gecikmesine sebep budur. Bina hesabı sonraya bırakılırsa Bütçe Raporu hazırdır. İsterseniz onu konuşalım.

PAMİR — Başkana itimat oyunu verdim ama usûlsüzlük oluyor. Bu arada iki önerge verildi. Önce bir teessüf önergesi verildiğini öğrendik, sonra bu önergenin geri alındığını duyduk. Böyle olduğu halde hâlâ üzerine konuşuluyor.

KORKMAZ — Demin Başkan tüzük konuşmaları için oya müracaat etti. Tam tüzük konuşmalarına geçilecekken bütçe meselesi üzerinde konuşuluyor. Tezelden tüzük komisyonu raporuna geçilmesini rica ediyorum.

BAŞKAN — Çoğunluk bulunmadı. Oya müracaat etmemek şartıyla, müzakere çoğunluğu var, müzakereyi açalım dedim. Yalnız bu çoğunlukla oya koyamayız.

(Tatil edilsin sesleri)

BANGUOĞLU — Başkanın vazifesine yersiz olarak müdahalede bulunulmuştur. Yüksek heyetinizce Başkanlık Divanı tarafsız olarak seçilmiştir. Müzakere usûllerine riayet edilmesini rica ederim. Kimse Abadan'dan iyi başkanlık edemez. Müzakere âdâbı bozulursa devamına imkân kalmaz.

Şu anda nisap olmadığı anlaşılıyor. Yarın sabah toplanmak üzere toplantıyı tatil edelim.

BAŞKAN — Yarın sabah 9.30 da toplanmak üzere oturumu kapıyorum.

Kapanış saati : 18.00